

Urbán János

(1939–2012)¹

Azért jöttünk ma össze, hogy búcsút vegyünk dr. Urbán Jánostól, a tanárunktól, a kollégánktól, a családapától, a baráttól, az embertől. Okunk van szomorúnak lenni, mert nagy veszteség ért bennünket. Talán még fel sem foghatjuk, mekkora úrt hagy maga után a családban, az iskolában, a szakmában.

Ha Jánosra gondolok, számos emlék bukkan elő emlékezetemből.

Első ízben 15 évesen, középiskolás diákkoromban találkoztam vele. 1969. szeptember elsején tudtuk meg, hogy az előző évi matematika tanárunk megbetegedett, s új tanárt kapunk. Az első órára az akkor 30 éves, diák szemmel középkorúnak látszó Urbán tanár úr lépett be. Utólag mesélte el, hogy az egyetemen, ahol ekkor már oktató volt, kérdezték meg őt, nincs-e kedve beugrani egy második osztályt tanítani a Fazekasban. Egy ilyen véletlen indította el a középiskolai tanári pályán sok ezer diák és sok száz matematika tanár kolléga öröme.

Felrémlenek az egyetemi emlékek. Kiváló előadó, alapos és humánus vizsgáztató volt. Megtelt a terem, amikor előadott, mert órái tartalmasak, világosak és jól követhetőek voltak.

Emlékszem a 25 évvel ezelőtti első napra, amelyet a Berzsenyi Dániel Gimnáziumban töltöttem. Ekkor Ő már óraadó tanárként az iskola megbecsült tanára volt. Az Országos Pedagógiai Intézetben dolgozott ez időben, először Varga Tamás világhírű tudós mellett. Együtt dolgoztak a matematika tanítás megújításán, s értek el nemzetközi szinten is számon tartott eredményeket. Később ő lett a matematikai osztály vezetője. Az Országos Pedagógiai Intézet felszámolása után döntött úgy, hogy középiskolában fog teljes állásban tanítani. Hívták többször is a Fazekasba. Mégis kitartott nagy örömünkre a Berzsenyi mellett.

Emlékszem a 3 évvel ezelőtti házi ünnepségre, amelyen a diákjai köszöntötték a 70. születésnapján. A diákok maguk szervezték a megemlékezést, helyenként esetlenül, de lelkesen, tanáruk iránti tisztelettel. Ugyanolyan nagy szeretettel, mint amilyen szeretetet mi, a negyven évvel korábbi tanítványok is éreztünk iránta. Mert a tanári pályán eltöltött több mint negyven év alatt cseppet sem kopott az a varázs és átütő erő, amely Őt jellemezte, amikor belépett a tanterembe órákat tartani.

Gazdag munkásságának – amely felölelte a kutatást, a publikáció széles körét, köztük olyan tankönyveket, amelyekből a mai napig is tanítunk, a matematika tantervek kidolgozását, hazai és nemzetközi matematika versenyek szervezését – kiemelkedő része volt a középiskolai tanítás. A szó legnemesebb értelmében pedagógus volt. Minden tanítványára hatással volt nagy tudása, s az, hogy gondosan felkészült minden órájára, minden részletre odafigyelt. Diákjai közül szinte mindenki kapcsolatban maradt a matematikával, ki tanárként, ki matematikusként, mérnökként, közgazdászként. Tanítványai csodálatát nem külsődleges eszközökkel nyerte el, hanem a minden gesztusából áradó humánussal, figyelmességgel, szerénységgel, a diákjai iránti tiszteletével. Nem csak a matematikában legtehetségebbekkel, legkiemelkedőbbekkel törődött. Mindenki számára volt jó szava, mindenkihez megtalálta azt a jót, amiért lehet szeretni. Babits szavai pontosan leírják emberségét:

*„... akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépnek.”*

Nagyon ritka az olyan ember, akitől csak jót kapunk az életben. Nem tudok felidézni olyan momentumot az elmúlt negyven évből, hogy tőle ne csak jót kaptam volna. S úgy vélem, nagyon sokan éreznek rajtam kívül is ugyanígy.

Okunk van tehát szomorúnak lenni, mert nagy veszteség ért bennünket. Ugyanakkor életre szóló tartást adhat az, hogy János tanítványai, kollégái, barátai lehettünk. S feladatunk is van: mindazt a tudást, emberséget tovább adni, amit tőle kaptunk.

Kedves János! Búcsúzunk Tőled. Nyugodj békében.

¹ Somogyi László, a budapesti Berzsenyi Dániel Gimnázium igazgatója által tartott beszéd Urbán János temetésén.